

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-12
Besvaras senast
2021-06-02

Till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:728 Sälpopulationen

Antalet gråsäl i Östersjön beräknas i dag uppgå till 50 000–67 000 individer. Till det kan läggas en estimerad population om 20 000 vikaresäl. Båda arterna är klassade som livskraftiga i Artdatabanken och växer enligt Naturvårdsverket med 8 procent om året. Erfarna jägare rapporterar om hur sälpopulationer på grund av sin snabba tillväxt nu hotas av överpopulation. Många säl påträffas avmagrade i ett tillstånd av svält.

Enligt en studie från Danmarks Tekniske Universitet (2019) på gråsäl i västra Östersjön fann man att individerna där åt drygt 1 300 kilo torsk varje år, samt 130 kilo plattfisk. Gråsäl äter en bredare meny beroende på tillgång men föredrar torsk. En gråsäls årliga potentiella ”torskkvot” i Östersjön kan uppgå till 52 000 ton. I östra Östersjön råder under 2021 förbud mot yrkesfiske efter torsk. I västra Östersjön råder fiskestopp gentemot lekande torsk. När det senast fanns en torskfiskekvot i Östersjön 2019 uppgick den till 7 000 ton.

Enligt Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) är de skador som gräsäl orsakar fisket betydande. I ett yttrande till Naturvårdsverket uppger HaV ”att skador orsakade av säl i princip förekommer utefter hela Sveriges kuststräcka och att skadorna är omfattande. Inte minst det kustnära yrkes- och husbehovsfisket med passiva redskap anges vara hårt drabbat av sälskador”. En uppgift kring de ekonomiska skadorna som fastställdes 2014 uppgick till 33,3 miljoner kronor, och enligt HaV finns inget som talar för att skadorna minskat sen dess och att stora mörkertal föreligger.

Jakt på säl tillåts i dag utifrån EU-direktiv och Helcoms rekommendation om säl. Enligt gällande nationell lagstiftning är jakt på gråsäl tillåten i form av skyddsjakt och licensjakt. Naturvårdsverket är beslutande myndighet efter hörande av Havs- och vattenmyndigheten. Licensjakten på gråsäl pågår från den 20 april till den 31 december under 2021. Totalt får 2 000 gråsäl fällas i en gemensam kvot för de län där licensjakten får bedrivas. Den 5 maj 2021 var 126 säl fällda. Säljakten under 2020 misslyckades att nå sin kvot då endast 1 023 av 2 000 säl sköts.

Erfarna jägare rapporterar om hur sälpopulationer på grund av sin snabba tillväxt nu hotas av överpopulation. Många säl påträffas avmagrade i ett tillstånd av svält. I en skriftlig fråga 2020/21:816 av Elin Lundgren (S) uppmärksammades den svältsituation som flera jägare vittnar om på

Hälsingekusten. Statsrådet hänvisade till Havs- och Vattenmyndighetens okulära besiktning i samband med pälsbytet under maj och juni. Koncentrationen av sälar i denna del har emellertid uppmärksamats under en längre tid vilket väcker frågor om inte sälförvaltningen regionalt måste få en ny inriktning där jaktens villkor kan utökas.

Jakten på säl kräver en bra båt och stora kunskaper som jägare men också beredvillighet till tät dialog med myndigheter kring rapportering, tillstånd och dialog. De skarpa avgränsningarna av jakten gentemot Natura 2000-områden och övriga skyddade områden gör också att sälstammarna får hög koncentration i dessa områden, med överpopulation och svält som följd. Möjligheterna till jakt i skyddade områden som inte är nationalparker kan beviljas om det kan ske utan hinder av de regler som gäller i berörda områden.

En faktor som höjer tröskeln för jägare att jaga säl är att somliga länsstyrelser tar ut en avgift för ansökan om jakt på allmänt vatten. Att en handläggning ska behöva utföras för varje jägare kan synas onödigt när länsstyrelsen lika gärna skulle kunna utlysa en generell jakt på allmänt vatten under de tider som är avsedda. Tonvikten för rapportering bör i stället koncentreras till efter att en säl nedlagts i enlighet med beslutet om licensjakt.

Ett problem är också förbudet mot handel med sälprodukter. Traditionellt har späcket efter att ha kokats till sälolja utgjort basen för den målarfärg som i skärgårdsmiljö använts till att måla hus. Säloljan uppges också kunna användas som hälsovårdsprodukt för att lindra ledsmärter och som kosttillskott (omega-3). Skinnet kan bearbetas med applicering för kläder, väskor, möbler och konst. Köttet uppges med hänsyn till det maximala intaget av organiska föroreningar och tungmetaller kunna konsumeras 500 gram i veckan av. Förbudet mot handel med sälprodukter upprättades 2010 av Europakommissionen men har sedan dess fått undantag för inuiter på Grönland. Kanada och Norge har gemensamt överklagat förbudet till WTO utifrån den diskriminerande effekt som undantaget på Grönland medförde. I de processer som följde uppges nordiska röster ha anförut möjligheten till undantag för att förebygga överpopulation. Överklagandet föll emellertid utifrån vad som motiverades med "allmän moral". Handeln med sälprodukter utifrån licensjakt på överpopulationer ansågs inte kunna särskiljas i förbudet.

Utifrån den snabba tillväxten av våra sälstammar och svårigheterna med licensjakten finns anledning att resa ett antal frågor.

Jag vill därför fråga statsrådet Jennie Nilsson:

1. Avser statsrådet att vidta några åtgärder för att främja säljakt?
2. Tänker statsrådet verka för att underlätta jakt i skyddade områden?
3. Tänker statsrådet i internationella sammanhang arbeta för att utverka undantag för handel med sälprodukter från djur som fällts under licensjakt?

.....

Magnus Oscarsson (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch